

Humanities and Social Sciences in Europe: Achievements and Perspectives

**8th International symposium
27th September, 2015**

«East West» Association for Advanced Studies and Higher Education
GmbH, Vienna, Austria

**Vienna
2015**

«Humanities and Social Sciences in Europe: Achievements and Perspectives». Proceedings of the 8th International symposium (September 27, 2015). «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Vienna. 2015. 152 P.

ISBN-13 978-3-903063-71-6

ISBN-10 3-903063-71-1

The recommended citation for this publication is:

Koenig L. (Ed.) (2015). Humanities and Social Sciences in Europe: Achievements and Perspectives.

The 8th International symposium proceedings (September 27, 2015), Vienna,

OR: «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna.

Editor	Lucas Koenig, Austria
Editorial board	Jana Ilyna, Russia Wu Pan, China Dragan Novak, Croatia Dirk Eggers, Germany
Proofreading	Andrey Simakov
Cover design	Andreas Vogel
Contacts	“East West” Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Am Gestade 1 1010 Vienna, Austria
Email:	info@ew-a.org
Homepage:	www.ew-a.org

Material disclaimer

The opinions expressed in the conference proceedings do not necessarily reflect those of the «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, the editor, the editorial board, or the organization to which the authors are affiliated.

© «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH

All rights reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission of the Publisher.

Typeset in Berling by Ziegler Buchdruckerei, Linz, Austria.

Printed by «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria on acid-free paper.

<i>Meirbekov Assylbek Kairatbekovich, Elikbaev Bauirzhan Koshkinbaiuly, Meirbekov Akylbek Kairatbekovich</i>	
The role of communicative competence in the process of teaching functions and motivations of the speech act of wish in the Kazakh language in interpersonal communication.	52
<i>Mendiculova Zhazira Altynbekovna</i>	
The problems of professional training of youth in heritage of middle centuries of scientists	58
<i>Sartbekova Nurjan Koodoevna</i>	
Methods of formation of communicative competence of students of non-language higher education institutions in teaching english language	64
<i>Selifonova Elena Dmitrievna, Zalipaeva Zhanna Pavlovna</i>	
The characteristics of communicative tolerance in the educational process in universities	69
Section 4. Psychology	73
<i>Burlachuk Leonid, Zhiyenbayeva Nadezhda, Tapalova Olga</i>	
Achievement motivation of managers and its link to personality factors	73
Section 5. Regional studies and socio-economic geography	79
<i>Nishonov Shodi Shukhratovich</i>	
Priorities of the production of fruits and vegetables in Uzbekistan.....	79
Section 6. Philology and linguistics.....	82
<i>Bosa Vita Petrivna</i>	
Stylistic functions of words, contextually neutral stylistic tone in the description of depression, in the fiction of the second half of XX century	82
<i>Demishkevich Elena Vladimirovna, Novikova Tatiana Arkadievna</i>	
The main characteristics of railway terms.	88
<i>Kazieva Diana Achmatova</i>	
Receptions and methods of discourse analysis in the sphere of integrated communications.	94
<i>Kazieva Diana Achmatova</i>	
Receptions and methods of discourse analysis in the sphere of integrated communications.	99
<i>Pershyna Lyubov Vladimirovna</i>	
Intercourse aspects in multicultural educational process.	104
<i>Sheremeta Victoria Petrivna</i>	
Nomination of mother in the Ukrainian folk songs as express of cultural stereotypes of the Ukrainian people	108

Section 6. Philology and linguistics

*Bosa Vita Petrivna,
Borys Grinchenko Kyiv University
lecture of the Chair of Romance languages
and comparative typological linguistics,
E-mail: vitta_fabian@mail.ru*

Stylistic functions of words, contextually neutral stylistic tone in the description of depression, in the fiction of the second half of XX century

*Боса Віта Петрівна,
викладач кафедри романських мов та
порівняльно-типологічного мовознавства
Київського університету імені Бориса Грінченка,
E-mail: vitta_fabian@mail.ru*

Стилістичні функції слів контекстуально нейтрального стилістичного тону депресивного стану у художніх текстах другої половини ХХ століття

Більшість ЛО (лексичних одиниць) високого та зниженого стилістичного тону використовуються для більш експресивного емоційного позначення понять та явищ, для конкретизації та образно-емоційної оцінки, але існує багато ЛО, що не несуть у собі емоційного забарвлення та стилістичного значення. Такими є ЛО нейтрального стилістичного тону.

Найбільш розповсюдженими функціями термінів у художньому творі є: створення певної виробничої атмосфери, надання оповіді колориту професійності, підвищення ступеню реалістичності зображуваних подій, характеристика персонажів (у тому числі й мовленнєва) та ін.¹. Проілюструємо вживання

---

¹ Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. – навч. посіб./Л.П. Білозерська, Н.В. Возненко, С.В. Радецька; Херсон. нац. техн. ун-т. – Вінниця: Нова Кн., 2010., – С. 68.

психіатричних термінів разом з лексемами на позначення депресивного стану у фрагменті з роману Х. Гойтісоло:

[...] años atras, en los limbos de tu vosto **destierro** habías considerado el **alejamiento** como el peor de los **castigos**: compensación mental, — neurosis caracterizado: **arduo y difícil** proceso de sublimación: luego, el extrañamiento, **el desamor, la indiferencia: la separación** note bastaba sino podías medirla [...] ¹.

У наведеному вище уривку лексеми термінологічного характеру на зразок *compensación mental*, *neurosis*, *proceso de sublimación* у поєднанні з лексемами на позначення депресивного стану на кшталт *destierro* (вигнання), *el alejamiento* (віддаленість), *los castigos* (страшна кара/біда/мука), *arduo y difícil* (тяжкий), *el desamor* (ненависть), *la indiferencia* (байдужість): *la separación* (розлука) створюють власне песимістичний настрій та утворюють характерні для художнього дискурсу тропи, а саме: епітети (*arduo y difícil proceso de sublimación*), синоніми (*el desamor, la indiferencia*) та порівняння (*el alejamiento como el peor de los castigos*).

У романі Каміло Хосе Сели теж спостерігаємо функціонування медичних термінів:

[...] a mí me parece que tiene **una gran debilidad nerviosa**. Además, **tiene manías** ².

За допомогою термінологічної медичної лексики *una gran debilidad nerviosa* (сильне нервове виснаження), *tiene manías* (нав'язливі ідеї) автор вустами персонажа Альфредо намагається відобразити депресивний стан тітоньки Лоліти, яка насправді переймається різними дрібницями й істеричними витівками.

Обидва випадки демонструють вживання нейтральної лексики, де оцінка допомагає втілити у мові ставлення до дійсності. На лексичному рівні з-поміж реалізаторів категорії оцінки домінують слова, до поняттєвого обсягу яких входить семантика схвалення/несхвалення. Проте, як зауважує А. Папіна, категорія оцінки "формується на широкому тлі нейтральної лексики. При цьому слова називають предмет, його дії, стани й ознаки, не визначаючи цінності названого явища, не ставлячи питання: добре це чи погано?" ³. Наприклад, такі слова, як *lluvia, casa, marzo*, не несуть інформації про якісні чи кількісні параметри об'єкта, а отже, не мають конкретного аксіологічного забарвлення. Однак у відповідному контексті (протиставлення, зіставлення, поєднання з іншими мовними одиницями) подібні лексеми здатні набувати оцінного значення. У цьому разі оцінка актуалізується за допомогою повідомлення мотивів або конкретизації аспекту оцінки.

¹ Juan Goytisolo Reivindicación Del Conde Don Julián. Letras Hispánicas. Segunda Edición ed. Madrid: Cátedra, 1995. P. 86.

² Cela C.J. La colmena. – P. 104.

³ Папіна, А.Ф. Текст: его единицы и глобальные категории: [учебник для студентов-журналистов и филологов] [Текст]/А.Ф. Папіна – М.: Едиториал УРСС, 2002. – С. 267.

О. Селіванова визначає оцінку як “складник конотативного компонента семантичної структури мовної одиниці, який репрезентує ставлення носіїв мови до позначеного за абсолютною шкалою “добре — нейтрально (байдуже) — погано” та відносною шкалою “краще — так само добре — так само нейтрально — так само погано — гірше”¹. Отже, і абсолютна, і відносна шкали оцінки поділяються на певні зони відповідно до знаку оцінки.

Варто зазначити, що нейтральна зона на шкалі оцінки відповідає поняттю “ні добре, ні погано”, до неї потенційно входять об’єкти, що не співвідносяться з ознками “добре/погано”. Розглянемо приклади вживання такої оцінки у повоєнній прозі на позначення депресивного стану:

[...] *у la mayoría permanecía **inensible e indiferente**, completamente **sorda** a sus patéticas llamadas*².

Лексеми *insensible* та *indiferente* в енциклопедичному словнику іспанської мови мають значення 1) *Que no tiene sensibilidad//Que no se puede percibir//Duro, incommovible*³ та 2) *Que siente indiferencia hacia algo.//Sin interes*⁴. В іспансько-російському словнику Нарумова лексема *insensible* означає 1) нечутливий, 2) бездушний,⁵ тоді як лексема *indiferente* має значення 1) байдужий, 2) індиферентний⁶. Контекстуальне значення лексем з нейтральним значенням байдужості співпадає з їх словниковим значенням і відзначається розгалуженою синонімією. Тоді як лексема *sordo* у словнику Нарумова у перших трьох значеннях має прямий смисл (глухий, безшумний), і лише у четвертому значенні має переносний смисл — “глухий до чогось”, “нечутливий, байдужий”⁷.

Загальновідомо, що оцінка має суб’єктивно-об’єктивний характер, однак нейтральна оцінка завжди залежить від суб’єкта: у вищезазначеному прикладі люди виявили цілковиту байдужість до страждань інших.

Під час оцінювання обов’язковим є врахування норми оцінок, яка, за Т. Космедаю, “існує у всіх сферах людської діяльності і виробляється соціально”⁸. Те, що відповідає нормі, отримує позитивну оцінку, розташоване на шкалі в зоні по-

¹ Селіванова, О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія [Текст]/О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – С. 438–439.

² Ángel María de Lera Las últimas banderas. Barcelona, España, Editorial Planeta, S.A., Córcega 1967, – p.103.

³ Diccionario Enciclopédico. – McGraw – Hill Ilustrado, 2007. – P. 979.

⁴ Ibid. – P. 969.

⁵ Испанско-русский словарь/под ред. Б.П. Нарумова. – М.: Рус. яз. 1988, С. 435.

⁶ Там само. С. 428.

⁷ Там само. С. 713.

⁸ Космеда, Т. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки [Текст]/Т. Космеда. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – С. 89.

зитивного та співвіднесене з оцінним стереотипом. Таке оцінювання розглянемо у прикладі:

*Es que lo peor es la incertidumbre, Ricardo*¹.

Мова йде про “граничний” стан між визначеністю й невизначеністю ситуації в країні (*la incertidumbre*) у бесіді між Федеріко й Рікардо. Вони йшли довгою вулицею, вдивляючись у затемнені вікна будинків, в яких вгадувався затамований неспокій тих, хто ніяк не міг заснути і через штори стривожено стежив за подіями, намагаючись зрозуміти, що обіцяє їм майбутнє. Символічними у заданому контексті виступають образ тиші та образ авта як передвісника страху, арештів й смертельної туги прощань (*Las casas aparecían envueltas en oscuridad y silencio, y al ruido del coche, preludio de otros más siniestros que pronto sembrarían el espanto y las despedidas de muerte en todas las ciudades y pueblos de Espaca, se agudizaba la tensión en torno*).²

Отже, протиставлення тиші й галасу створює певну невизначеність у важкій ситуації, що склалася.

Відхилення від норми, що відбивають як зменшення, так і збільшення ознаки, належать до зони негативного:

*Nadie les hace caso, pero ellos siguen impasibles, desganados, andando para arriba y para abajo con una seriedad tremenda*³.

У вищенаведеному фрагменті йдеться про двох дітей чотирьох-п’яти років, які понуро, без усякого ентузіазму граються між столиками кав’ярні у поїзд. Подібний безрадісний (*impasibles, desganados*), депресивний (*con una seriedad tremenda*) стан не властивий дітям такої вікової категорії. Гіперболічним словосполученням “з моторошною серйозністю” автор передає глибину дитячого світовідчуття, тобто байдужість балансує з поглибленням депресивного стану.

На думку О. Івіна, усі оцінки можна поділити на дві групи⁴.

1) абсолютні оцінки (виражені за допомогою понять “добре”, “погано”, “добро”, “зло”, “байдуже”);

2) порівняльні оцінки (виражені поняттями “краще”, “гірше”, “рівноцінно”).

Поняття “байдуже” видається не зовсім коректним для лінгвістичного визначення нейтральної оцінки при передачі депресивного стану, зважаючи на те, що в іспанській мові прикметник *indiferente* у певному контексті набуває негативної семантики (який не звертає уваги на кого-, що-небудь, не виявляє зацікавлення, який

¹ Ángel María de Lera Las últimas banderas. Barcelona, España, Editorial Planeta, S.A., Córcega 1967, – P. 39.

² Ibid.

³ Cela C.J. La colmena. – P. 19.

⁴ Ивин 1970: Ивин, А.А. Основания логики оценок [Текст]/А.А. Ивин – М.: МГУ, 1970. – С. 176.

виражає незацікавленість, безсторонність; не виявляє співчуття, неспівчутливий, нечуйний; який не викликає до себе інтересу, нецікавий, неважливий).

Сприйняття навколишнього світу не можна розглядати у вигляді пасивно-дзеркального відбиття, сприйняття передбачає наявність виборчої “зацікавленості”¹, у мові людина реалізує активну позицію щодо об’єктів навколишнього світу, оцінюючи їх — позитивно або негативно. Водночас наявність зацікавлення часто вказує на його позитивну оцінку. Наведемо приклад вживання ЛО при депресивному стані персонажів:

*Don Roberto González no se queja, los hay que están peor. Después de todo, tiene salud, que es lo principal*².

Вираз “не жаліється, є люди, яким доводиться гірше” (*no se queja, los hay que están peor*), а також прислівниковий вислів *después de todo* та останнє речення, в якому підтверджується наявність у дона Роберто непоганого здоров’я, що є важливішим за усе інше, репрезентує наявність стилістичного явища градації, побудованої на синонімії.

Яскравим прикладом реалізації інтенсивної негативної оцінки при передачі депресивного стану є словосполучення “дрімотна байдужість”:

*Sus camaradas se replegaron a su indiferencia anterior y el silencio, como una gran pesadumbre*³.

Словникове значення лексеми *indiferencia* 1) байдужість, 2) індиферентність⁴, в контексті набуває конкретизації, адже йдеться про вояків, які поринули у “дрімотну байдужість” (метонімічний зворот) й “важку тишу” (*el silencio, como una gran pesadumbre*), останній являє собою порівняльний зворот.

Поділяючи думку М. Михальченко, ми вважаємо, що оптимальними для опису виключення об’єкта зі сфери зацікавлень суб’єкта оцінки постають поняття нейтрального для оцінки, безвідносного до оцінки.

Нами було розглянуто лексеми на позначення депресивного стану, які теж можна умовно віднести до нейтральних, оскільки їх словникові значення зазвичай є нейтральними (термінологічними), що у певному контексті набувають оцінного, скоріш за все, негативного значення.

Розглянемо приклади вживання таких лексем:

*La pobre madre se quedó tan seca que ya ni lloraba*⁵.

¹ Азнаурова, Э.С. Очерки по стилистике слова [Текст]/Э.С. Азнаурова/[ответ. ред. доктор филол. наук И.Р. Гальперин]. – Ташкент: Изд-во “ФАН” Узбекской ССР, 1973. – С. 135.

² Cela C.J. La colmena. – P. 179.

³ Ángel María de Lera Las últimas banderas. Barcelona, España, Editorial Planeta, S.A., Córcega 1967, – P. 131.

⁴ Испанско-русский словарь/под ред. Б.П. Нарумова. – М.: Рус. яз. 1988, – С. 428.

⁵ Cela C.J. La colmena. – P. 152.

Словникові значення лексики *seca* дуже різноманітні й нараховують аж 18 варіантів: 1) сухий, висохий, висушений; 2) пересохий; 3) пересушений; 4) зів'ялий, засохлий; 5) сушений; 6) худий, сухорлявий; 7) посушливий; 8) скупий, лаконічний, сухий; 9) жорсткий, суворий; 10) рішучий, категоричний; 11) убогий, бідний, недостатній; 12) один, без додавань, 13) сухий, холодний, стриманий; 14) безплідний, марний, порожній; 15) чистий, без домішок; 16) сухий; 17) різкий, раптовий; 18) глухий¹. Контекстуальне вживання лексики *seca* набуває нового значення "приголомшливий". Йдеться про матір Марії Ангустіас, яка, довідавшись про те, що її донька втекла з банкіром-мурсієм Раміресом, була настільки приголомшена, що навіть не плакала. У даному випадку контекстуальна антонімія виражається лексемами *tan seca* та *ya ni lloraba*, що створюють додатковий відтінок експресії.

Отже, при зображенні депресивного стану персонажів, слід зазначити, що до поняттєвого обсягу нейтрального для оцінки належить нечисленний клас об'єктів, що не співвідносяться з ознаками "добре/погано". Зона нейтрального для оцінки депресивного стану нестабільна та контекстуально залежна.

Список літератури:

1. Азнаурова, Э.С. Очерки по стилистике слова [Текст]/Э.С. Азнаурова/[ответ. ред. доктор филол. наук И.Р. Гальперин]. – Ташкент: Изд-во "ФАН" Узбекской ССР, 1973. – 406 с.
2. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. – навч. посіб./Л.П. Білозерська, Н.В. Возненко, С.В. Радецька; Херсон. нац. техн. ун-т. – Вінниця: Нова Кн., 2010., – 232 с.
3. Ивин 1970: Ивин, А.А. Основания логики оценок [Текст]/А.А. Ивин – М.: МГУ, 1970. – 230 с.
4. Испанско-русский словарь/под ред. Б.П. Нарумова. – М.: Рус. яз. 1988, 832 с.
5. Космеда, Т. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки [Текст]/Т. Космеда. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 350 с.
6. Папина, А. Ф. Текст: его единицы и глобальные категории: [учебник для студентов-журналистов и филологов] [Текст]/А. Ф. Папина – М.: Едиториал УРСС, 2002. – 368 с.
7. Селіванова, О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія [Текст]/О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
8. Ángel María de Lera Las últimas banderas. Barcelona, España, Editorial Planeta, S.A., Córcega 1967, – 407 p.
9. Cela C.J. La colmena. – електронна книга <http://www.twirpx.com/file/942088>
10. Diccionario Enciclopédico. – McGraw – Hill Ilustrado, 2007. – 1824 p.

¹ Испанско-русский словарь/под ред. Б.П. Нарумова. – М.: Рус. яз. 1988, – С. 693.

11. Juan Goytisolo Reivindicación Del Conde Don Julián. Letras Hispánicas. Segunda Edición ed. Madrid: Cátedra, 1995. 306 p.

*Demishkevich Elena Vladimirovna,
Omsk State Transport University,
docent, Chair of Russian and Foreign Languages
E-mail: demishkevich_ev@mail.ru*

*Novikova Tatiana Arkadievna,
Omsk State Transport University, professor,
Chair of Russian and Foreign Languages
E-mail: tnovikova54@bk.ru*

The main characteristics of railway terms

In scientific texts on the special railway terms compose the notional, semantic kernel and extend their stylistic characteristics. The term is so multi-faceted and universal that the complex description of the terms is widely recognized today. Different opinions of scientists touch on a questions of selection, the characteristics and functioning of terms from the different fields of knowledge¹.

The railway term exerts specific synonymous relationship in the functioning. When the exponent of railway term is in static, it means that its material cover remains unchanged or they are that they can be recognized as externals for the functional term tasks and do not entail changes in the systemic relationship with other elements of the term, such as:

- writing variation (*transportation* — *transport*; *load* — *loading*);
- presence in the various aspects nomination of a single object (*petroleum car* — *barrel*; *ladle car* — *hot-metal car*);
- foreign language synonyms (*cipherer* — *coder* — *scrambler*);
- different kinds of term combinations that replace the main term (*ram* — *ballast hammer* — *packing machine* — *ram impact machine*).

If the exponent is in dynamic, it is undergoing the significant changes that affected on the term functioning. It can be the variation; do not accept by other scientists, synonymy of various kinds, it is primarily a result of the belonging to the different scientific schools or concepts all those cases which allow to qualify the situation as a scientific search with unsettled terminology².

¹ Golovin B.N., Kobrin R.U. Linguistic basis of terms doctrine: Textbook for specialized philological higher schools. – M.: Higher Schools, 1987.

² Novikova T.A. Modeling of term system based on thesaurus terms describing in the technical college students training. Monograph. – M.: Sputnik +, 2008.